

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, către Consiliu, către Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor - Către o programare în comun a cercetării: a conlucra pentru a face față mai eficient provocărilor comune

COM(2008) 468 final

(2009/C 228/09)

La 15 iulie 2008, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

„Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, către Consiliu, către Comitetul Economic și Social European și către Comitetul Regiunilor - Către o programare în comun a cercetării: a conlucra pentru a face față mai eficient provocărilor comune”

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 11 martie 2009. Raportor: dl Josef ZBOŘIL.

În cea de-a 452 -a sesiune plenară, care a avut loc la 24 și 25 martie 2009 (ședința din 25 martie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 104 voturi pentru și 3 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE salută comunicarea și apreciază că ideea propusă pentru realizarea unei gestionări transfrontaliere strategice a activităților de cercetare-dezvoltare este extrem de importantă și urgentă, în special pentru a permite accelerarea progreselor realizate în domeniile esențiale ale cercetării și dezvoltării. *Planul strategic european* se bazează pe cele mai bune practici, integrându-le într-un sistem funcțional.

1.2 În acest scop, statele membre trebuie să pună în aplicare un proces care să vizeze consolidarea cooperării lor în domeniul activităților de cercetare-dezvoltare, pentru a face față mai bine provocărilor majore ale societății la scară europeană sau mondială, unde cercetarea publică joacă un rol esențial. În acest sens, CESE salută și susține, de asemenea, concluziile Consiliului Competitivitate din 2 decembrie 2008 ⁽¹⁾ cu privire la acest subiect și împărtășește afirmațiile formulate în cadrul lor.

1.3 CESE este convins de necesitatea creării unor cadre strategice fundamentale, elaborate în funcție de prioritățile politice ale UE. Punerea în aplicare a abordării propuse va necesita, în primul rând, o puternică voință politică.

1.4 CESE atrage atenția asupra faptului că nu trebuie acordată o importanță excesivă abordării de sus în jos. Consideră că este indispensabil să se recurgă, înainte de toate, la principiul abordării de jos în sus, astfel încât să se răspundă intereselor strategice ale actorilor implicați, dându-le posibilitatea de a pune în comun cele mai bune capacități de cercetare-dezvoltare.

1.5 Comitetul subliniază, de asemenea, dificultatea unei astfel de coordonări, mai ales din cauza intereselor specifice ale anumitor țări și a lipsei de voință politică în ceea ce privește nu doar împărtășirea cunoștințelor, ci și punerea în comun a capacităților de cercetare-dezvoltare.

1.6 CESE aderă pe deplin la ideea sporirii urgente a resurselor financiare și umane, în contextul necesității de a mări competitivitatea în raport cu principalii concurenți economici. Totuși, aceasta nu trebuie să excludă în niciun caz cooperarea științifică, inclusiv cu aceste țări și cu organismele lor de cercetare ⁽²⁾.

1.7 Comitetul constată în același timp că realizarea programării comune a activităților transfrontaliere de cercetare-dezvoltare va fi extrem de delicată, dat fiind că presupune o nouă viziune, mai deschisă și mai dispusă la cooperare ⁽³⁾, iar o astfel de schimbare de mentalitate nu este un lucru ușor.

1.8 Recunoscând și apreciind gama largă de proiecte transfrontaliere comune și de cooperare deja existente, precum și rezultatele excelente ale acestora, Comitetul recomandă ca experiența dobândită în urma acestor programe să fie valorificată în acest nou concept de programare strategică. Ar trebui, de asemenea, să se tragă învățăminte de pe urma eșecurilor înregistrate în conceperea proceselor de programare comună a cercetării.

⁽¹⁾ Consiliul Uniunii Europene, 2.12.2008 (16.12) 16775/08, RECH 411, COMPET 551, anexă.

⁽²⁾ A se vedea Avizul INT/461 - CESE 1021/2009 din 11.6.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

⁽³⁾ A se vedea Avizul INT/448 - CESE 330/2009 din 26.2.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

1.9 Pentru a permite aplicarea mai eficientă și mai rapidă a cunoștințelor științifice dobândite, este necesar ca sectorul privat să participe în mod adecvat la întregul proces. CESE semnaleză, de altfel, că participarea sectorului privat constituie o sursă de dificultăți, mai ales în ceea ce privește utilizarea rezultatelor, aspectele legate de proprietatea intelectuală etc. ⁽¹⁾

1.10 CESE consideră că este indispensabil să se instaureze și să se creeze, pentru aceste activități comunitare esențiale, cadre de lucru de calitate, care să încurajeze participarea diferitelor state membre și, în primul rând, a capacităților lor de cercetare-dezvoltare, în vederea sprijinirii lor și a mobilizării abordării de jos în sus convenite, precum și, mai ales, a surselor de finanțare necesare. Este indispensabil să se prevadă o mobilitate suficientă a fondurilor și un cadru de sprijin, pentru a se înlătura eventualele obstacole.

1.11 În cursul elaborării acestor cadre de lucru, ar trebui să se ia în calcul nu doar factorii care ar putea antrena efecte sinergice de susținere, ci și să se analizeze în amănunt riscurile conceptului de programare europeană comună.

1.12 Așa cum a făcut-o deja cu alte ocazii, Comitetul reafirmă că este urgent să se creeze infrastructuri europene de cercetare ⁽²⁾ care să consolideze obiectivele generale ale programării comune și să contribuie la sporirea valorii adăugate europene. Prin urmare, CESE invită statele membre să dea curs, cât mai rapid posibil și într-un mod inovator, acestei inițiative a Comisiei.

1.13 Comitetul salută crearea Grupului la nivel înalt pentru programarea comună, care va avea rolul de a identifica temele ce vor fi alese pentru programarea comună, în urma efectuării unei ample consultări publice a diferitelor comunități științifice regionale, naționale și europene, precum și a sectorului privat, acolo unde este cazul. Aceste activități vor acorda Consiliului posibilitatea de a adopta inițiative de programare comună până în 2010, în urma propunerii corespunzătoare a Comisiei.

2. Introducere - prezentarea documentului Comisiei

2.1 Europa trebuie să investească mai mult în cercetare și, în același timp, să o facă cu mai mult discernământ pentru a-și realiza proiectul declarat: o dezvoltare echilibrată și durabilă. Strategia de la Lisabona indică faptul că obiectivul cel mai

⁽¹⁾ A se vedea Avizul INT/448 - CESE 330/2009 din 26.2.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

⁽²⁾ A se vedea Avizul INT/450 - CESE 40/2009 - 2008/0148 (CNS) din 15.1.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

urgent îl reprezintă trecerea la o societate a cunoașterii bazată pe știință, tehnologie și inovație și solicitând investiții mai multe și mai bune în cercetare.

2.2 Programarea comună este o nouă inițiativă, care marchează o schimbare la nivelul cooperării europene în domeniul cercetării. Ea oferă un mecanism voluntar pentru un parteneriat reînnoit între statele membre, fondat pe principii clare și pe o guvernare transparentă la cel mai înalt nivel. Obiectivul său este de a spori eficiența și impactul finanțării naționale a cercetării publice în domeniile strategice. Programarea comună vizează în primul rând programele de cercetare finanțate din fonduri publice sau, altfel spus, cooperarea între instituțiile publice. Cu toate acestea, partenerii industriali și alte părți interesate ar trebui să joace un rol în procesul de consultare și în punerea în aplicare a anumitor inițiative de programare comună.

2.3 Prezenta comunicare răspunde cerințelor părților interesate privind o abordare voluntară și ascendentă, combinată cu o orientare strategică la nivel european, și care resping metodele bazate pe un model general aplicabil.

2.4 Prezenta comunicare reprezintă una din cele cinci inițiative politice prevăzute de Comisie ca urmare a Cărții verzi din 2008, intitulată „Spațiul European de Cercetare: perspective noi” ⁽³⁾. Aceasta privește, în special, dimensiunea de „optimizare a programelor și priorităților de cercetare” și reprezintă încă un pas în direcția creării unei „a cincea libertăți”, prin înlăturarea barierelor din calea liberei circulații a cunoașterii.

2.5 În comparație cu principalii săi parteneri, Europa continuă să investească prea puțin în cercetare și, în general, cheltuielile pentru cercetare-dezvoltare din sectorul public și privat au stagnat în ultimii ani. Europa trebuie nu numai să-și mărească investițiile în acest domeniu în mod rapid și semnificativ, ci și să găsească mijloace noi și inovatoare pentru a folosi mai eficient și mai concret resursele reduse alocate cercetării-dezvoltării. Mai mult, Europa ar trebui să își consolideze capacitatea de a transforma rezultatele cercetărilor sale în beneficii pentru societate și pentru economie.

⁽³⁾ Pe lângă prezenta comunicare, Comisia a mai adoptat în cursul acestui an:

— o recomandare privind gestionarea proprietății intelectuale în activitățile de transfer de cunoștințe și un cod de bune practici pentru universități și alte organizații publice de cercetare, C(2008) 1329 din 10.4.2008;

— o comunicare intitulată „Favorizarea carierelor și a mobilității: un parteneriat european pentru cercetători”, COM(2008) 317 din 23.5.2008.

Pe de altă parte, în prezent, Comisia pregătește un regulament al Consiliului cu privire la un cadru juridic comunitar aplicabil infrastructurilor europene de cercetare (ERI) și o comunicare privind un cadru strategic european pentru cooperarea științifică și tehnologică internațională.

2.6 În cursul ultimilor ani, statele membre și Comunitatea au lansat numeroase inițiative care au vizat stimularea eficienței în domeniul cercetării publice. Părțile interesate au identificat drept punct slab al cercetării-dezvoltării din UE faptul că aceasta a indus un nivel scăzut de cooperare și de coordonare între programele publice naționale de cercetare-dezvoltare. Cu toate acestea, în pofida eforturilor din ultimii ani de a remedia această situație, peisajul european al cercetării rămâne totuși fragmentat.

2.7 În prezent, 85 % din activitatea publică de cercetare și dezvoltare face obiectul programării, finanțării, monitorizării și evaluării la nivel național, fără să existe însă o colaborare sau coordonare strânsă între țări. Mai puțin de 6 % din investiția totală în cercetare-dezvoltare și doar 15 % din sectorul european civil de cercetare și dezvoltare finanțat din fonduri publice (din care 10 % utilizate de organizații și programe interguvernamentale și 5 % de Programul-cadru) sunt finanțate prin colaborare transfrontalieră.

2.8 Nu este vorba de a proceda în așa fel încât toate programele de cercetare să fie realizate în cadrul unei cooperări și de a pune capăt programelor strict naționale. Problema este, mai degrabă, faptul că, în domeniile de importanță strategică pentru întreaga Europă sau pentru o mare parte a acesteia, fragmentarea programelor de cercetare publică determină un randament scăzut și costuri ridicate pentru Europa, împiedicând astfel realizarea obiectivelor fixate la nivelul societății.

2.9 Unele dintre succesele științifice cele mai importante din Europa au fost realizate în cadrul punerii în comun la nivel transfrontalier a fondurilor destinate cercetării-dezvoltării, și în principal datorită creării de structuri comune de cercetare⁽¹⁾. Aceste inițiative comune ar fi putut avea un impact și mai mare dacă atenția acordată acestei teme ar fi fost orientată strategic și susținută de un angajament politic suficient, de transparență și de suplețe. Multiplicarea acestor inițiative și accentuarea dimensiunii generale a celui de-al 7-lea Program-cadru nu are niciun sens fără o programare strategică comună eficientă.

2.10 Programarea comună și schimbarea structurii peisajului european din domeniul cercetării sunt strâns legate. Este vorba despre un proces strategic de durată a cărui finalitate este consolidarea capacității Europei de a face față principalelor provocări economice și sociale, cum ar fi, spre exemplu, problemele interdependente pe care le reprezintă clima și energia. Programarea comună înseamnă obținerea de efecte structurante pentru a spori eficiența și impactul finanțării publice a cercetării. Programarea comună presupune ca statele membre să fie pregătite să se orienteze în direcția definirii și aplicării unor agende multianuale comune de cercetare, cu activități decise în comun și mecanisme comune de finanțare.

2.11 Programarea comună presupune o nouă viziune în statele membre. În primul rând, ea solicită angajamente și acțiuni concrete din partea acestora, determinându-le să regândească și să reorganizeze modul de elaborare și de implementare a programelor de cercetare și să le orienteze spre obiective comune. Din acest motiv, programarea comună trebuie să fie un proces voluntar bazat pe principiul geometriei variabile și al accesului liber.

2.12 Programarea comună nu presupune, a priori, o finanțare comunitară, cu toate că cel de-al 7-lea Program-cadru ar putea, bineînțeles, juca rolul de catalizator. Este vorba, în primul rând, de definirea, de către statele membre, a unor strategii comune, și de punerea unor resurse naționale în comun. În același timp, nu este exclusă posibilitatea finanțării complementare din partea Comunității, în funcție de valoarea adăugată, de dimensiunea europeană și de posibilul impact structurant al inițiativei în cauză.

2.13 Comisia propune o metodologie pragmatică pentru realizarea programării comune într-un număr limitat de domenii asupra cărora s-a convenit. Metodologia programării strategice comune se bazează pe experiența dobândită în legătură cu platformele tehnologice europene, fiind în același timp adaptată programelor de cercetare publică. Ea cuprinde etapele succesive care corespund ciclului de viață al programelor de cercetare, de la elaborarea la implementarea programului, trecând prin fazele de monitorizare și evaluare.

2.14 Programarea comună poate fi facilitată dacă există anumite condiții-cadru:

- acordul asupra unui anumit număr de principii și de proceduri comune în materie de evaluare *inter pares* („reguli științifice ale jocului”);
- elaborarea unor metode comune pentru activitățile prospective și pentru evaluarea comună a programelor sau a investițiilor naționale sau regionale în domenii specifice de cercetare („reguli strategice ale jocului”, care, date fiind elementele imprevizibile, necesită flexibilitate și intuiție);
- definirea unor principii comune pentru finanțarea transfrontalieră a cercetării de către autoritățile naționale sau regionale („reguli financiare ale jocului”);
- măsuri eficiente de asigurare a protecției drepturilor de proprietate intelectuală și de facilitare a difuzării și utilizării optime a rezultatelor cercetării.

⁽¹⁾ A se vedea Avizul INT/450 - CESE 40/2009 - 2008/0148 (CNS) din 15.1.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

3. Observații generale

3.1 CESE salută comunicarea și constată că ideea propusă pentru a pune în aplicare o gestionare strategică transfrontalieră a activităților de cercetare-dezvoltare este extrem de importantă și urgentă, în special pentru a permite accelerarea progreselor realizate în domeniile esențiale ale cercetării-dezvoltării. În acest sens, CESE salută și sprijină și concluziile Consiliului Competitivitate din 2 decembrie 2008 pe această temă și împărtășește declarațiile făcute cu această ocazie.

3.2 Conceptul are caracteristici pozitive, dat fiind că încearcă să utilizeze fondurile publice cât se poate de eficient, prin coordonarea strategică la nivelul orientărilor fundamentale ale cercetării și să îmbunătățească în plan intern capacitățile de cercetare-dezvoltare, printr-o cooperare internațională extinsă la proiecte de cercetare materializate în urma unei programări și a unor soluții comune.

3.3 Comitetul salută analiza de impact realizată și alegerea făcută pe baza acesteia între patru variante posibile ale unui „plan strategic european” care, plecând de la cele mai bune practici actuale, elaborează un sistem funcțional în cadrul căruia statele membre au misiunea de a identifica temele programării comune.

3.4 Comitetul salută, de asemenea, faptul că, pentru proiectul pilot în materie de coordonare, a fost ales domeniul tehnologiilor energetice, și susține pe deplin acest proiect și noua sa abordare în avizul său cu privire la planul SET ⁽¹⁾.

3.5 CESE este convins de necesitatea instaurării unor cadre strategice fundamentale, în funcție de prioritățile politice ale UE.

3.6 CESE atrage atenția asupra faptului că nu trebuie acordată o importanță excesivă abordării de sus în jos. Dimpotrivă, Comitetul consideră că, luând ca punct de reper caracteristicile actuale ale rețelelor științifice existente, care regrupează numeroase institute de cercetare și sunt susținute, în parte, de agenții internaționale cum ar fi AIE, este absolut necesar să se recurgă, în primul rând, la principiul abordării de jos în sus, pentru a-i implica pe diferiții actori în proiectele vizate, astfel încât să se răspundă intereselor lor strategice și posibilităților de punere în comun a celor mai bune capacități de cercetare-dezvoltare. Conferințele științifice internaționale pot constitui forumuri adecvate, putând fi însărcinate cu elaborarea unor propuneri corespunzătoare.

3.7 Comitetul subliniază, de asemenea, dificultatea unei astfel de coordonări, mai ales din cauza intereselor specifice ale anumitor țări și a lipsei de voință politică în ceea ce privește nu doar împărtășirea cunoștințelor, ci și punerea în comun a

capacităților de cercetare-dezvoltare. Deschiderea și transparența vor fi indispensabile pentru o aplicare reușită a acestui concept.

3.8 Recunoscând și apreciind gama largă de proiecte transfrontaliere comune și de cooperare deja existente, precum și rezultatele excelente ale acestora, Comitetul recomandă ca experiența dobândită în urma acestor programe să fie valorificată în acest nou concept de programare strategică. Ar trebui, de asemenea, să se tragă învățăminte de pe urma eșecurilor înregistrate în conceperea proceselor de programare comună a cercetării.

3.9 CESE aderă pe deplin la ideea că acest concept trebuie pus urgent în practică prin consolidarea resurselor financiare și umane, astfel încât Comunitatea să poată să își îmbunătățească poziția și, prin aceasta, competitivitatea economică în fața principalilor săi concurenți, Statele Unite și țările asiaticе. Totuși, aceasta nu trebuie să excludă în niciun caz cooperarea științifică, inclusiv cu aceste țări și cu organisme lor de cercetare ⁽²⁾.

3.10 Comitetul constată în același timp că punerea în aplicare a programării comune a activităților transfrontaliere de cercetare-dezvoltare va fi extrem de delicată, dat fiind că presupune o nouă viziune, mai deschisă și mai dispusă la cooperare ⁽³⁾, iar o astfel de schimbare de mentalitate nu este un lucru ușor.

3.11 Pentru a permite aplicarea mai eficientă și mai rapidă a cunoștințelor științifice dobândite, care reprezintă obiectivul final al programării strategice comune și al soluțiilor de cercetare proprie, este indispensabil ca sectorul privat să participe în mod adecvat la întregul proces. Comitetul apreciază că acest concept de programare comună permite o astfel de participare. CESE semnalează, de altfel, că participarea sectorului privat constituie o sursă de dificultăți, mai ales în ceea ce privește utilizarea rezultatelor, aspectele legate de proprietatea intelectuală etc. ⁽⁴⁾

3.12 Procesul de inovare, respectiv aplicarea concretă a cunoștințelor științifice dobândite, va depinde de factori locali foarte variați, cum ar fi infrastructura existentă, accesul la capital, obligațiile fiscale sau reducerile fiscale pentru anumite tipuri de investiții, sau experiența industriei în ceea ce privește tipurile de investiții similare. De asemenea, poate fi vorba de măsuri directe de încurajare a investițiilor, cum sunt scutirile de impozite. Acești factori pot afecta coerența proiectelor.

⁽¹⁾ Avizul privind un plan strategic european pentru tehnologiile energetice (JO C 27, 3.2.2009, p. 53).

⁽²⁾ A se vedea avizul INT/461 - CESE 1021/2009 din 11.6.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

⁽³⁾ A se vedea Avizul INT/448 - CESE 330/2009 din 26.2.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

⁽⁴⁾ A se vedea Avizul INT/448 - CESE 330/2009 din 26.2.2009 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

4. Observații specifice

4.1 În mod evident, provocările sociale actuale foarte urgente (schimbări climatice, producția și consumul eficiente de energie, inclusiv pe baza unor surse regenerabile, securitatea, sănătatea și îmbătrânirea populației) trebuie să facă obiectul prioritar al unei programări și al identificării de soluții în cadrul unei strategii comune bazate pe dezvoltare științifică și tehnică, pentru a se putea găsi și pune în aplicare soluții suficient de rapide și de eficiente.

4.2 Elementele vizate sunt principalul domeniu strategic al cercetării fundamentale, finanțat în primul rând din fonduri publice, procesele de programare strategică comună și rezultatele cercetării. În acest context, ar trebui să se gestioneze mai întâi faza inițială a fiecărui proiect, și anume identificarea actorilor vizati și elaborarea unei viziuni a proiectului care să-i motiveze suficient pe actorii de calibrul.

4.2.1 Cu toate acestea, programarea comună nu trebuie să excludă în niciun caz domeniul cercetării fundamentale pure. Dimpotrivă, ea trebuie să includă cooperarea în acest domeniu în care, *a priori*, nu se poate conta pe nicio aplicație concretă. Istoria a demonstrat că cercetarea fundamentală a avut cele mai mari succese, cum ar fi, spre exemplu, laserul, mecanica cuantică sau teoria electromagnetismului.

4.3 În contextul în care programarea strategică comună propusă va fi realizată și finanțată de statele membre participante, și va continua să țină de competența acestora, în cursul fazei inițiale a elaborării unei viziuni comune, organele comunitare ar trebui să intervină în ceea ce privește lansarea și, mai ales, coordonarea. Prin intervenția lor, Comisia și alte organizații pot avea rol de înlesnire și ar trebui să ofere asistența solicitată de statele membre care participă la inițiativele de programare comună. Consiliul Uniunii Europene ar trebui să asigure apoi monitorizarea eficientă a activităților. Datorită acestei abordări deschise, statele membre vor fi informate cu privire la inițiativele prevăzute sau în curs.

4.4 În plus, este esențial ca programarea comună să adopte o abordare realistă și flexibilă și să se realizeze în etape, pentru a-și optimiza efectul structurant potențial și contribuția sa pentru societate.

4.5 CESE consideră că este indispensabil să se instaureze și să se creeze, pentru aceste activități comunitare esențiale, cadre de lucru de calitate, care să încurajeze participarea diferitelor state membre și, în primul rând, a capacităților lor de cercetare-dezvoltare, în vederea sprijinirii și mobilizării abordării de jos în sus necesare, precum și, mai ales, a surselor de finanțare necesare. Pentru aceasta, Comisia va trebui să înlesnească fără întârziere, pe baza programelor comune de cercetare existente,

cooperarea între părțile interesate. Este indispensabil să se prevadă o mobilitate suficientă a fondurilor și un cadru de sprijin.

4.6 În cursul elaborării acestor cadre de lucru, ar trebui să se ia în calcul nu doar factorii care ar putea antrena efectele sinergice de susținere, ci și să se analizeze în amănunt riscurile pentru conceptul de programare europeană comună și de aplicare concretă a rezultatelor lor. Într-adevăr, subestimarea acestor riscuri ar putea împiedica succesul unor idei cu potențial, în cursul fazei de realizare. Comunicarea și documentele care o însoțesc arată faptul că acești factori au fost abordați în mod corect de către Comisie.

4.7 Proiectul pilot reprezentat de planul SET trebuie urmărit cu atenție, iar procesele aplicate în acest cadru trebuie analizate, pentru ca această experiență să permită îmbunătățirea practică a planului strategic european de programare a cooperării transfrontaliere în domeniul cercetării și dezvoltării. Sectorul european de cercetare-dezvoltare va cunoaște astfel un proces de învățare empirică.

4.8 Ar trebui ca noile structuri transfrontaliere de organizare a activităților de cercetare-dezvoltare să fie instaurate în acele domenii în care vor avea o contribuție evidentă la scară europeană și vor produce o valoare adăugată evidentă. Prin urmare, CESE consideră că utilizare deplină a potențialului structurilor de organizare care și-au dovedit deja eficiența (pe baza unor rezultate la nivel științific sau a unor succese în materie de cooperare internațională) sau care permit continuarea efectivă a dezvoltării este indispensabilă.

4.9 Comitetul sprijină ideea împărțirii în trei faze a procesului de programare strategică comună a activităților de cercetare-dezvoltare și a aplicării lor:

4.9.1 Mai întâi, este necesară elaborarea unei **viziuni comune** pentru domeniul convenit, care să stabilească obiectivul sau obiectivele pe termen lung, aprobate la nivel politic. Această viziune ar trebui să se bazeze pe elemente credibile, pe consultarea părților interesate, și mai ales a comunității științifice și a partenerilor industriali, precum și pe o evaluare comună a programelor și a dispozitivelor existente.

4.9.2 Pe baza acestei viziuni, ar trebui elaborată o **agendă strategică de cercetare**, care să cuprindă obiective specifice, măsurabile, acceptabile, realiste și situate în timp (obiective SMART). Această agendă strategică de cercetare ar trebui să garanteze că obiectivele proiectului vor fi însoțite de resursele umane, financiare și organizatorice necesare și să permită, astfel, pregătirea optimă a proiectului datorită cunoașterii contextului necesar, în cadrul unui anumit domeniu de cercetare.

4.9.3 Pentru **punerea în aplicare a agendei strategice de cercetare**, ar trebui să se utilizeze și să se consolideze întregul ansamblu de instrumente de care dispune cercetarea publică (programe de cercetare naționale și regionale, organisme de cercetare și programe interguvernamentale de cooperare, infrastructuri de cercetare, programe de mobilitate etc.). Punerea în aplicare poate include, eventual, finanțări și instrumente ale Uniunii Europene prin intermediul Programului-cadru. Va trebui să se asigure în mod regulat monitorizarea și evaluarea progreselor realizate de proiectul comun de cercetare, iar rezultatele vor trebui să fie comunicate la nivel politic.

4.10 Dat fiind că proiectele de programare comună, la fel ca infrastructurile europene de cercetare, vor fi finanțate de statele membre, este esențial să se asigure coordonarea acestei finanțări.

Comitetul subliniază faptul că este necesar să se realizeze sinergiile adecvate între crearea infrastructurilor europene de cercetare, programarea comună și cel de-al 7-lea Program-cadru. În același timp, Comitetul ia notă de faptul că anumite state membre nu tratează aceste inițiative cu suficientă seriozitate.

4.11 Comitetul salută crearea Grupului la nivel înalt pentru programarea comună, care va avea rolul de a identifica temele ce vor fi alese pentru programarea comună, în urma efectuării unei ample consultări publice a diferitelor comunități științifice regionale, naționale și europene, precum și a sectorului privat, acolo unde este cazul. Aceste activități vor acorda Consiliului posibilitatea de a adopta inițiative de programare comună până în 2010, în urma propunerii așteptate a Comisiei.

Bruxelles, 25 martie 2009

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Mario SEPI
